

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 15. decembra 2023. godine
Ref.br.: RK 2307/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI162/22

Podnosilac

Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C

Ocena ustavnosti

obaveštenja [KMLC.br.83/2022] Državnog tužilaštva od 27. septembra 2022. godine i rešenja [Ac.br.1986/2020] od 20. juna 2022. godine Apelacionog suda

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzie Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija, i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva), koju zastupa Veton Dragidella, pravni službenik u pravnom odeljenju Raiffeisen Banke.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava rešenje [Ac.br. 1986/2020] Apelacionog suda od 20. juna 2022. godine u vezi presude [C.br. 118/16] od 13. novembra 2019. godine Osnovnog suda u Prištini - Ogranak u Lipljanu (u daljem tekstu: Osnovni sud) i Obaveštenje [KMLC.br. 83/2022] Državnog tužilaštva od 27. septembra 2022. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih odluka, kojima su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova osnovna prava i slobode zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan stav 4. člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
5. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15. dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje će se primenjivati u predmetima registrovanim u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ako su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 20. oktobra 2022. godine, podnositeljka zahteva je predala zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 26. oktobra 2022. godine, predsednica Suda je odlukom [Br. GJR. KI162/22] imenovala sutkinju Remzije Istrefi-Peci za sutkinju izvestiteljku i Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Radomir Laban, članovi.
8. Dana 20. oktobra 2022. godine, zastupnik podnositeljke zahteva je predao ovlašćenje za zastupanje Sudu.
9. Dana 31. oktobra 2022. godine, Sud je obavestio predstavnika podnositeljke zahteva o registrovanju zahteva i kopija zahteva je poslata Apelacionom sudu i Kancelariji državnog tužioca.
10. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, čime je započet njegov mandat u Sudu.
11. Sud je takođe upoznao zainteresovanu stranu R.G. i pružio je mogućnost istoj da iznese svoje komentare.

12. Dana 03. jula 2023. godine, zastupnik zainteresovane strane R.G je izneo komentare, gde je, između ostalog, istakao: „*Podnosilac zahteva nije iskoristio vanredno pravno sredstvo u parničnom postupku. Takođe, podnosilac zahteva nijednim dokazom nije argumentovao da je uputio pismeni zahtev Državnom tužiocu kako bi docnji postupio u skladu sa članom 246. ZKP-a. Podnosilac zahteva nije iscrpeo sve pravne mogućnosti koje ujedno predstavljaju pravno sredstvo kako to utvrđuje član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo*“.
13. Dana 14. novembra 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

14. Dana 20. oktobra 2006. Godine, na osnovu spisa predmeta, tužilac R.G. u svojstvu solidarnog jemca, odnosno jemca za plaćanje kredita, za glavnog zajmoprimeca „Toni Comm“, koga zastupa F.G i podnositeljka zahteva u svojstvu zajmodavca, potpisali su ugovor o kreditu pod brojem 200620647 u iznosu od 25.000 € (dvadeset pet hiljada) evra.
15. Dana 7. februara 2008. godine, podnositeljka zahteva nakon kašnjenja vraćanja kredita od zajmoprimeca, podnosi predlog za prinudno izvršenje u Osnovnom sudu u Lipljanu.
16. Dana 7. septembra 2008. godine, Opštinski sud rešenjem [E.br. 121/2008] dozvoljava predlog za prinudno izvršenje, podnet od podnositeljke zahteva.
17. Dana 28. marta 2013. godine, podnositeljka zahteva je blokirala račun solidarnog jemca R.G., na kojem je blokirala iznos od 1.953,36 (hiljadu devetsto pedeset tri evra i trideset šest centi).
18. Dana 16. marta 2016. godine jemac R.G je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) protiv podnositeljke zahteva, kojom je tražio da joj se tužba usvoji i dokaže da je tužena Raiffesen banka bez pravnog osnova 28. marta 2013. godine od tužioca ostvarila iznos od 1.953,36 (hiljadu devetsto pedeset tri evra i trideset šest centi), te da se obaveže tužena da tužiocu vrati navedeni iznos kao neosnovanu dobit, uz pravnu kamatu od 28. marta 2013. godine kada je ova sredstva povukla kao neosnovanu dobit, do njihovog vraćanja, kao i da obaveže tuženu da tužiocu naknadi sve troškove postupka.
19. Dana 13. novembra 2019. godine Osnovni sud je presudom [C.br. 118/16] odlučio sledeće: (i) usvojio je tužbeni zahtev tužioca R.G protiv podnositeljke zahteva kao osnovan; (ii) prinudio je podnositeljku zahteva da tužiocu nadoknadi iznos od 1.953,36 (hiljadu devetsto pedeset i tri evra i trideset šest centi) na ime neosnovane dobiti zbog podizanja ovih sredstava sa bankovnog računa tužioca, uz zakonsku kamatu u visini od 8% od dana sastavljanja finansijskog veštačenja od 13. decembra 2018. godine do konačne isplate; (iii) obavezao je podnositeljku zahteva da tužiocu isplati iznos od 1.324,40 evra na ime troškova postupka.
20. Neutvrđenog datuma, podnositeljka zahteva je podnela žalbu Apelacionom sudu protiv presude Osnovnog suda, zbog povreda odredaba parničnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se tužba usvoji kao osnovana, da se pobijana presuda poništi, i da se podneta tužba odbije kao neosnovana, ili da se pobijana presuda poništi i predmet vrati na ponovno suđenje prvostepenom sudu.

21. Dana 20. juna 2022. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac.br. 1986/2020] odbio kao nedozvoljenu žalbu podnositeljke zahteva, dok je presudu [C.br. 118/16] Osnovnog suda, od 13. novembra 2022. Godine potvrdio.
22. Dana 23. avgusta 2022. godine, podnositeljka zahteva je podnela predlog za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti, protiv presude Apelacionog suda i Osnovnog suda, Glavnom državnim tužiocu, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava iz člana 245. stav 1. i člana 247. stav 1. tačke a) i b) Zakona br. 03/L-006 o parničnom postupku.
23. Dana 27. septembra 2022. godine, Kancelarija Glavnog državnog tužioca je obaveštenjem [KMLC.br. 83/22] obavestila podnositeljku zahteva da ne postoji pravni osnov za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca zahteva

24. Podnositeljka zahteva osporava presudu [Ac.br. 1986/ 2020] od 20. juna 2022. godine Apelacionog suda u vezi sa Presudom [C.br. 118/16] od 13. novembra 2019. godine i obaveštenje [KMLC. br. 83/22] od 27. septembra 2022.godine Kancelarije Glavnog državnog tužioca, sa navodom da je isti donet povredom njenih osnovnih prava i sloboda zagarantovanih članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i člana 6. EKLJP-a.
25. Podnositeljka zahteva navodi povredu člana 31. Ustava, jer su sudovi, kako navodi, pogrešno primenili materijalno pravo, gde navodi da *„Osporavajući u celini presudu broj C.br. 118/ 16 od 13. novembra 2019. godine kao i presudu Apelacionog suda pod brojem Ac.br. 1986/2020 od 20. juna 2022.godine pošto iz spisa predmeta proizilazi da je tužilac potpisao ugovor o kreditu u svojstvu ličnog ili solidarnog jemca za glavnog zajmoprimalca, pa smo stoga i u postupku izvršenja kao poverilac postupili u skladu sa odredbama ZPP-a. Budući da je i isti zasnovan na materijalnom pravu, konkretnije na normu člana 1016. ZOO, potpisnik ovog ugovora i ovde tužilac ima svojstvo solidarnog jemca, na osnovu toga je poverilac blokirao svoj račun. Takođe, ove radnje su preduzete na osnovu ugovora o kreditu, pozivajući se na član 5. ugovora i član 10. slova a), f), d) h), gde su ugovorne strane upoznate sa pravima i obavezama iz ugovora o zajmu, kao i zahvaljujući započetom postupku izvršenja koji je dozvolio Opštinski sud u Lipljanu“*. Prema podnositeljki zahteva, navod da je postupano bez zakonskog postupka ne stoji jer je predmet pokrenut predlogom Opštinskog suda u Lipljanu 7. februara 2008. godine i koji je predlog rešenjem dozvoljen [E.br. 121/ 2008] od 04. septembra 2008. godine. Prema podnositeljki zahteva, *„materijalno pravni osnov za zamrzavanje imovine bio je član 267. pravo zadržavanja iz Zakona o obligacionim odnosima“*.
26. Dalje, podnositeljka zahteva navodi da *„u slučaju da zajmoprimalac ne ispunji svoje obaveze u skladu sa rokovima predviđenim ovim ugovorom, od zajmodavca se neće tražiti da ostvari bilo kakvo pravo na kompenzaciju ili da preduzme bilo kakvu pravnu radnju protiv zajmoprimalca ili bilo kog lica, entiteta ili drugog kolaterala, pre nego što zatraži od suzajmoprimalca/ žiranta da ispravi povredu ugovora. Dok je u stavu h) definisano: suzajmoprimalac- žirant ili drugi kolateral, pre nego što zatraži od suzajmoprimalca/ žiranta, ovlašćuje banku da naplati svoj račun poveriocu sa brojem kao i na računima koje ima u drugim bankama koji su na njegovo ime, bez prethodnog obaveštavanja žiranta, radi ispunjenja obaveza žiranta opisanih u ovom ugovoru , suzajmoprimalac/ žirant neće osporiti niti se protiviti bilo kakvom terećenju računa na osnovu ovog člana“*. Takođe, podnositeljka zahteva se poziva na Pravilnik o registru kredita Centralne banke Republike Kosovo, odnosno članu 1.13, u kome se ističe da *„suzajmoprimalac znači fizičko ili pravno lice koje preuzima kreditnu obavezu*

sa fizičko ili pravno lice, dok je u članu 1.14 definisano da žirant znači fizičko ili pravno lice koje preuzima zakonsku obavezu da vrati kredit u slučaju nevratanja kredita od strane zajmoprimalca, a u vezi sa odredbama člana 1016. ZOO, potpisnik ovog ugovora i ovde tužilac ima svojstvo solidarnog jemca“.

27. Podnositeljka zahteva dalje navodi i povredu odredaba parničnog postupka, odnosno povredu članova 160.4 i 182.2 Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP) i da presude redovnih sudova ne sadrže bitne elemente propisane ovim članovima ZPP-a, u kojima se ističe: „*Odredba 160. ZPP-a taksativno predviđa elemente obrazloženja koje prema stavu 1. ovog istog člana predstavlja obavezujuću komponentu za svaku presudu. Prema stavu 4. člana 160. ZPP-a, obrazloženje presude mora sadržati sledeće elemente: „zahteve stranaka, činjenice koje su izneli i dokaze koje su predložili, koje je od tih činjenica dokazao, zašto i kako je dokazao te činjenice, i ako ih je dokazao materijalnim dokazima, koje je materijalne dokaze koristilo i kako ih je ocenio“.* Dalje smatramo da ova zakonska odredba predstavlja najvažniji element presude nakon izreke i, u stvari, to je deo presude koji daje legitimitet samoj izreci kao i sudu koji je odlučio o ovom pitanju, jer samo kroz ovaj deo presude stranke uključene u postupak i javnost mogu da se uvere da su saslušane i da je presuda doneta u skladu sa ustavnim i zakonskim zahtevima za pravično suđenje“.
28. Dalje, podnositeljka zahteva navodi da redovni sudovi nisu obrazložili svoje odluke, pri čemu je istakla da „*Dakle, prvobitni zahtev za falsifikaciju potpisa kao i izjava pod zakletvom tužioca zajedno sa njegovim ovlašćenim zastupnikom kao dokaz krivičnih dela u toku ovog postupka, i pored zahteva tužioca, uopšte nisu razmotreni ni od Osnovnog ni od Apelacionog suda, iako su se kontinuirano protivili, a tuženi je tražio obustavu parničnog postupka, s obzirom na optužbu o krivičnom delu falsifikovanja potpisa, koju je i Agencija za sudsku medicinu odbacila laž tužioca, dok su dve sudske instance zanemarile ovu činjenicu, čime je u potpunosti prekršen član 3.3 Zakona o parničnom postupku, u vezi sa članom 7. ZPP-a“.* S tim u vezi, podnositeljka zahteva se poziva na komentar ZPP-a, gde se, kako navodi, ističe da nedostatak obrazloženja meritorne odluke predstavlja bitnu povredu od apsolutnog značaja, kako je utvrđeno članom 182. stav 2. podstav n) ZPP-a.
29. Dalje, u pogledu neobrazloživosti sudskih odluka, podnositeljka zahteva navodi da svaka strana ima pravo na obrazloženje, te da nepoštovanje ovog zakonskog zahteva predstavlja i povredu člana 6. EKLJP-a. Dakle, u obrazloženju moraju biti navedeni svi predstavljeni dokazi stranaka, kao i da se dostave podaci koji se odnose na ocenu i utvrđivanje svakog dokaza pojedinačno. S tim u vezi, podnositeljka zahteva navodi da „*Osporena presuda, kao i ceo parnični postupak koji je prethodio njenom donošenju, nije uspeo da razmotri i reši suštinske/glavne navode tužene koji su bili neophodni za meritornu i pravičnu odluku u ovoj pravnoj stvari“.* Na ovaj način podnositeljka zahteva navodi da joj je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a, budući da osporena presuda ne sadrži koherentne razloge na kojima je izneto pravo stranaka u postupku na dosledno obrazloženu odluku, te da je pravo na obrazloženu presudu srž i suština prava na pravično i nepristrasno suđenje.
30. Na kraju, podnositeljka zahteva od Suda traži da: (i) proglasi zahtev prihvatljivim; (ii) utvrdi povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a; (iii) proglasi nevažećim presudu Osnovnog suda [C.br. 118/16] od 13. novembra 2019. godine, presudu [Ac.br. 1986/20] od 20. juna 2022. godine Apelacionog suda i obaveštenje [KMLC.br. 83/2022] od 27. septembra 2022. godine Glavnog državnog tužioca i da predmet vrati Osnovnom sudu na ponovno razmatranje.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti. 2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

[...]

Prihvatljivost zahteva

31. Sud prvo razmatra da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje predviđeni Zakonom i Poslovníkom.
32. S tim u vezi, Sud se prvobitno poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Nadležnost i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju:

Član 113. [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane]

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

[...]

33. Sud se takođe poziva na stav 4. člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji utvrđuje:

„4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.“

34. Sud prvo primećuje da u skladu sa stavom 4. člana 21. Ustava, podnositeljka zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede njegovih osnovnih prava i sloboda, koje važe za fizička i pravna lica (vidi predmet Ustavnog suda br. [KI41/09](#), podnosilac zahteva Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14, i [KI35/18](#), sa podnosiocem zahteva „Baierische Versicherungsverband“, presuda od 11. decembra 2019. godine, stav 40.).
35. Sud u nastavku ispituje da li je podnositeljka zahteva ispunila kriterijume o prihvatljivosti, utvrđene dalje u Zakonu, odnosno u članovima 47, 48. i 49. Zakona, koji utvrđuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

*„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pokrenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“*

Član 48.
[Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

Član 49.
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od četiri (4.) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...“

36. U pogledu ispunjenosti navedenih kriterijuma, Sud ocenjuje da je podnositeljka zahteva ovlašćeno lice, u smislu člana 113.7. Ustava; osporava ustavnost akta javne vlasti, odnosno presudu [Ac.Br. 1986/20] Apelacionog suda od 20. juna 2022. Godine, presudu [C.br. 118/16] Osnovnog suda od 13. novembra 2019. godine i obaveštenje [KMLC.Br. 83/2022] od 27. septembra 2022. godine Kancelarije glavnog državnog tužioca; da je iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva, shodno članu 113.7 Ustava i članu 47.2 Zakona; da je precizirao Ustavom zagarantovana prava za koja tvrdi da su joj povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona; i da je podnela zahtev u zakonskom roku od 4. (četiri) meseca, kako je predviđeno članom 49. Zakona.
37. Međutim, pored toga, Sud razmatra da li podnositeljka zahteva ispunjava uslove prihvatljivosti, utvrđene u pravilu 34. (Kriterijum o prihvatljivosti) odnosno podpravilu (2) pravila 34. Poslovnika o radu, koji utvrđuje:
- (2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju.*
38. U tom pogledu, Sud će nastaviti da ocenjuje da li je, u okolnostima konkretnog slučaja, obaveštenje [KMLC.br. 83/2022] Kancelarije glavnog državnog tužioca od 27. septembra 2022. godine bilo delotvorno sredstvo u vezi sa navodima podnositeljke zahteva o ustavnim povredama. Odgovor na ovo pitanje biće odlučujući za ocenu da li zahtev podnositeljke zahteva ispunjava kriterijume prihvatljivosti utvrđene članom 39. stav 2. Poslovnika o radu.
39. S tim u vezi, Sud primećuje da je u ovom slučaju postupak protiv podnositeljke zahteva koji je razvijen pred redovnim sudovima razvijen pred dve sudske instance, Osnovnim sudom i Apelacionim sudom, što je dovelo do donošenja presude Apelacionog suda [Ac .br. 1986/20] od 20. juna 2022. godine.
40. Nakon prijema presude Apelacionog suda, podnositeljka zahteva se obratila Glavnom državnom tužiocu, sa predlogom da isti, u ime podnositeljke zahteva, podnese zahtev za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom, protiv presuda Apelacionog suda. S tim u

vezi, Sud ističe da je ovaj zahtev potpuno u diskreciji za Kancelariju Glavnog državnog tužioca (vidi slučaj Suda [KI234/21](#), podnosilac zahteva N.P.N „Çlirimi“, rešenje o neprihvatljivosti od 27. juna 2022. godine, stav 40).

41. U tom aspektu, na osnovu sudske prakse EKLJP-a, u skladu sa kojom je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužna da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom, EKLJP ne zahteva da diskreciona pravna sredstva, ili pravna sredstva koja nisu direktno dostupna podnosiocima zahteva i koji zavise od vršenja diskrecionog prava od strane posrednika, kao što je slučaj sa zahtevom pred Kancelarijom glavnog tužioca pravne države, moraju biti iscrpljena pre nego što se podnosioci zahteva brate ESLJP-a (vidi, mutatis mutandis, slučaj [ESLJP-a X i drugi protiv Letonije](#), odluka od 6. juna 2008. godine, stav 20, i reference u njemu; vidi takođe slučaj Suda [KI174/20](#), sa podnosiocem zahteva DE -KO DOO, rešenje o neprihvatljivosti od 25. februara 2021. godine, stav 38.).
42. Konkretnije, povodom sličnih predloga, kao što je predlog koji je podnet pred Državnim tužilaštvom, kojim se traži da ono u ime podnosioca zahteva podnese zahtev za zaštitu zakonitosti pred pravosudnim organima, ESLJP se bavio u slučaju Lepojić protiv Srbije. U ovom slučaju, ESLJP je ocenio da li je predlog iznet državnom tužiocu kojim se od njega traži da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti delotvorno sredstvo, pri čemu je naveo da „[ESLJP] nalazi da je samo državni tužilac taj koji može da podnese [zahtev za zaštitu zakonitosti] u ime podnosioca, i, štaviše, docnji ima diskreciono pravo ako to želi da učini. Iako podnosilac zahteva može da zahteva takvu radnju tužioca, on po zakonu nema pravo da takvo pravno sredstvo [zahtev za zaštitu zakonitosti] koristi lično [...] Iz tog razloga, zahtev za zaštitu zakonitosti, je bio ne efektivan [...]“ (vidi slučaj ESLJP-a [Lepojić protiv Srbije](#), prijava br. 13909/05, presuda od 6. novembra 2007. godine, stav 54; takođe vidi slučaj Suda [KI174/20](#), gore citiran, stav 39.).
43. Takođe, pozivajući se na ovu sudsku praksu (slučaj ESLJP-a Lepojić protiv Srbije), ESLJP u slučaju Stojanovski protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije nije uzeo za osnov obaveštenje državnog tužioca radi obračuna roka, kada je docnji utvrdio da nema dovoljno osnova za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom Makedonije. U ovom slučaju, ESLJP je naglasio da „zahtev podnosioca zahteva javnom tužiocu nije sredstvo koji se mora iscrpiti u svrhe [EKLJP]“. Shodno tome, vremenski period za korišćenje tog pravnog sredstva ne zaustavlja tok perioda od šest (6) meseci [za podnošenje zahteva ESLJP-u u vezi sa odlukom Apelacionog suda]“ i shodno tome, ESLJP je utvrdio da je zahteva podnosioca zahteva podnet van predviđenog roka (vidi slučaj ESLJP-a [Stojanovski protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije](#), prijava br. 1431/03, odluka od 22. oktobra 2009. godine).
44. Međutim, Sud podseća da njegova sudska praksa prepoznaje i slučajeve u kojima je ocenjena ustavnost obaveštenja državnog tužioca, u kojima nije prihvaćen zahtev stranaka da se zahtev za zaštitu zakonitosti podigne u njihovu korist. S tim u vezi, Sud se poziva na svoj predmet br. [KI42/18](#), podnositeljka zahteva Asija Muslija, rešenje o neprihvatljivosti, od 22. marta 2020. godine, kojom su ocenjeni zahtevi podnositeljke zahteva za povredu Ustava protiv obaveštenja državnog tužioca, takođe podržana i u slučaju ESLJP-a [Gorou protiv Grčke](#) (br. 2), prijava br. 12686/03, presuda od 20. marta. 2009. godine.
45. Međutim, gore pomenuti slučaj, KI42/18, razlikuje se od ovog slučaja. U ovom sporu, Sud podseća da je u gore pomenutom slučaju, KI42/18, podnositeljka zahteva posebno osporila obaveštenje KMLC br. 09/2018 državnog tužioca, od 02. marta 2018. godine, sa obrazloženjem da su ovim obaveštenjem povređena njena ustavna prava, koja se odnose, između ostalog, na navodnu neobrazloživost osporenog obaveštenja državnog

tužioca. Dok je u vezi sa odlukom AC. br. 3538/2017 Apelacionog suda Republike Kosovo, od 8. decembra 2017. godine, koji je osporen i u slučaju KI42/18, kao glavni navod je bilo nepotvrđivanje činjenice od strane Apelacionog suda da podnositeljka zahteva nije potpisala Ugovor o hipoteci od 2. decembra 2011. godine. Zahtev podnositeljke zahteva u slučaju KI42/18, u vezi sa rešenjem AC br. 3538/2017 Apelacionog suda, pored obaveštenja Kancelarije glavnog tužioca, dostavljeno je Sudu takođe u roku utvrđenom zakonom i Poslovníkom o radu.

46. Dok, u konkretnom slučaju, podnositeljka zahteva ne iznosi konkretne navode koje se odnose na razloge date u obaveštenju Glavnog državnog tužilaštva i na to kako su obaveštenjem glavnog državnog tužilaštva da ne podnese zahtev za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom prekršena ustavna prava podnositeljke zahteva.
47. Sud napominje da su ovi navodi razmotreni od Apelacionog suda, a ne od Državnog tužilaštva. Potonji je, u stvari, odlučio samo da li su ispunjeni zakonski uslovi da se podnese takav zahtev Vrhovnom sudu.
48. S tim u vezi, Sud podseća da je u obaveštenju [KMLC.br. 83/22] od 27. septembra 2022. godine, Kancelarija glavnog državnog tužioca obavestila podnositeljku zahteva da je njen predlog za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti protiv presude Osnovnog suda [C.br. 118/16] od 13. novembra 2019. godine i presude Apelacionog suda [Ac.br. 1986/2020] od 20. juna 2022. Godine odbijen, smatrajući da zakonski uslovi za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti nisu ispunjeni, kako je predviđeno Zakonom o parničnom postupku, odnosno prema odredbi člana 247.1 tačka a) i tačka b).
49. Stoga, na osnovu prakse ESLJP-a, Sud podseća da, u konkretnom slučaju, zahtev za zaštitu zakonitosti preko državnog tužioca, sem što je u njegovoj diskreciji, isti može pokrenuti samo ako su ispunjeni određeni zakonski uslovi. Takođe, navodi podnositeljke zahteva se odnose na način na koji su Osnovni sud i Apelacioni sud primenili zakon kada su odlučivali o zakonitosti Naloga o izvršenju, kao i o pravnom statusu osporenih faktura. Štaviše, podnositeljka zahteva ne iznosi konkretne navode u vezi sa obaveštenjem Kancelarije Glavnog državnog tužioca, već Sudu iznosi iste navode koje iznosi i nad presudom Apelacionog suda [Ac.br. 1986/20], navode na koje Glavno tužilaštvo nije imalo nadležnost da ih rešava jer je nadležno samo da podnosi zahtev za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom, a ne da ocenjuje povrede zakona koje je učinio Apelacioni sud. Prema tome, u vezi sa ovim navodima, u slučaju podnositeljke zahteva, nakon prijema rešenja Apelacionog suda, [Ac.br. 1986/20] od 20. juna 2022. godine, ništa je nije sprečilo da se obrati Ustavnom sudu.
50. Stoga, Sud ocenjuje da se „konačnom odlukom“, shodno članu 49. zakona, u vezi sa postupcima koji su razvijeni u redovnim sudovima, smatra presuda Apelacionog suda [Ac.br. 1986/2020] od 20. juna 2022.godine, kojim je odbijena žalba podnositeljke zahteva na presudu Osnovnog suda [C.br. 118/16] od 13. novembra 2016.godine. Zato će Sud ceniti presudu Apelacionog suda [Ac.br. 1986/2020] u vezi sa navodima podnositeljke zahteva.
51. Sud podseća da pravilo 34. (2), na osnovu sudske prakse ESLJP-a i sudske prakse Suda, omogućuje docnjom da proglasi zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se vežu sa meritumom slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može zahtev proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegove osnovanosti, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, kako je propisano u stavu (2.) pravila 34. Poslovníka o radu .(vidi slučajeve Suda [KI04/21](#),sa podnositeljkom zahteva *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja

2021. godine, stav 26 i [KI175/20](#) , sa podnosiocem zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37.)

52. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovanim“ u celini ili samo u vezi sa određenim navodom koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazvati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Ove poslednje, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu se kategorisati u četiri odvojene grupe: (i) navodi koji su kategorisani kao zahtevi „četurtog stepena“; (ii) navodi koja su kategorizovani sa „očiglednim ili evidentnim nedostatkom kršenja prava“; (iii) „nepotkrepljeni ili neopravdani“ navodi, kada je ispunjen jedan od sledeća dva podkriterijuma: a) kada podnosilac/teljka zahteva jednostavno citira jednu ili više odredbi Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući kako su one povređene, osim ako se na osnovu činjenica i okolnosti slučaja jasno pojavljuje povreda Ustava i EKLJP-a (vidi slučaj ESLJP-a [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine; vidi takođe [Baillard protiv Francuske](#), br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine); i b) kada podnosilac/teljka zahteva ne iznese ili odbije da iznese materijalne dokaze, kojima bi potkrepio svoje navode (ovo se posebno odnosi na odluke sudova ili drugih unutrašnjih organa), osim slučajeva kada postoje vanredne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (na primer, kada uprava zatvora odbije da dostavi Sudu dokumenta iz dosijea dotičnog zatvorenika) ili ako sam Sud ne odluči drugačije (vidi slučaj Suda [KI166/20](#), podnosilac zahteva, *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti, od 5. januara 2021. godine, stav 43.), i na kraju, (iv) „zbunjujući i nejasni“ navodi (vidi slučajeve ESLJP-a, [Kemache protiv Francuske](#), br. 17621/91, presuda od 24. novembra 1994. godine, kategorija (i), [Juta Mentzen protiv Litvanije](#), br. 71074/01, odluka od 7. decembra 2004. godine, kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), prijava br. 4241/03, kategorija (iii).
53. U tom kontekstu, kao i u nastavku teksta, ocenjujući da li je zahtev očigledno neosnovan na osnovu Ustava, Sud će prvo podsetiti na suštinu predmeta na koji se odnosi ovaj zahtev i relevantni navodi podnositeljke zahteva, u kojoj će oceni Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi slučaj [KI04/21](#), citiran iznad, stav 28.).
54. Okolnosti konkretnog slučaja odnose se na tužbu koju je protiv podnositeljke zahteva pokrenuo tužilac R.G, koji je sa bio solidarni jemac kod podnositeljke zahteva, i čiji je žiro račun podnositeljka zahteva blokirala i povukla iznos od 1.953,36 evra. Tužilac R.G je podneo je tužbu protiv podnositeljke zahteva, sa pravnim osnovom neosnovane dobiti, gde je tražio da se tuženi obaveže da vrati navedeni iznos od 1.953,36 evra sa zakonskom kamatom od 28. marta 2013. godine, kada je povukao sredstva do njihovog povratka. Osnovni sud je usvojio tužbeni zahtev tužioca R.G. i obavezao podnositeljku zahteva da tužiocu, na ime neosnovane dobiti, naknadi iznos od 1.953,36 evra, zbog povlačenja ovih sredstava sa žiro računa tužioca, sa kamatom od 8% na ime neosnovane dobiti, od datuma sastavljanja finansijskog veštačenja dana 13. decembra 2018. godine do konačne isplate. Takođe je obavezao istu da plati i troškove postupka u iznosu od 1.324,40 evra. Podnositeljka zahteva je uložila žalbu Apelacionom sudu, gde je ovaj odbio žalbu kao neosnovanu i potvrdio presudu Osnovnog suda. Podnositeljka zahteva se obratila Kancelariji Glavnog državnog tužioca sa predlogom za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti, ali je isti obavestio da ne postoji pravni osnov za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti.
55. Sud primećuje da je suština navoda podnositeljke zahteva suštinski povezana sa (i) načinom dokazivanja činjenica i pogrešnom primenom materijalnog prava; i (ii) neobrazloženjem sudskih odluka. U tom kontekstu, Sud će ove navode razmotriti u

skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), u skladu sa kojom su, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, redovni sudovi i Ustavni sud dužni da tumače Ustavom zagarantovana osnovna prava i slobode.

(i) U vezi sa pogrešnim utvrđivanjem činjenica i pogrešnom primenom zakona

56. Sud primećuje da podnositeljka zahteva dalje navodi da je Apelacioni sud počinio povredu zakonskih odredaba, odnosno povredu članova 16.4 i 182.2 ZPP-a, jer, kako navodi, presude redovnih sudova ne sadrže bitne elemente propisane ovim članovima ZPP-a, u kojima se ističe: „*Odredba 160. ZPP-a taksativno predviđa elemente obrazloženja koje prema stavu 1. ovog istog člana predstavlja obavezujuću komponentu za svaku presudu. Prema stavu 4. člana 160. ZPP-a, obrazloženje presude mora sadržati sledeće elemente: „zahteve stranaka, činjenice koje su izneli i dokaze koje su predložili, koje je od tih činjenica dokazao, zašto i kako je dokazao te činjenice, i ako ih je dokazao materijalnim dokazima, koje je materijalne dokaze koristilo i kako ih je ocenio“.* Dalje smatramo da ova zakonska odredba predstavlja najvažniji element presude nakon izreke i, u stvari, to je deo presude koji daje legitimitet samoj izreci kao i sudu koji je odlučio o ovom pitanju, jer samo kroz ovaj deo presude stranke uključene u postupak i javnost mogu da se uvere da su saslušane i da je presuda doneta u skladu sa ustavnim i zakonskim zahtevima za pravično suđenje“.
57. Sud primećuje da se suština tužbenih navoda podnositeljke zahteva odnosi na pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešno tumačenje važećih zakona od strane redovnih sudova.
58. S tim u vezi, Sud je, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i uzimajući u obzir njene karakteristike, utvrđene u EKLJP-u, kao i princip supsidijarnosti i doktrinu četvrtog stepena, stalno naglašavao razliku između „ustavnosti“ i „zakonitosti“ i naglašavao je da nije njegova dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili pogrešnom tumačenju i pogrešnoj primeni zakona, za koje se tvrdi da su ih počinili redovni sudovi, osim i u meri u kojoj takve greške mogu narušiti prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Suda [KI179/18](#), podnosilac zahteva *Belgjuzar Latifi*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. jula 2020. godine, stav 68.; [KI49/19](#) *Akcionarsko društvo Limak Kosovo International Airport A.D., „Adem Jashari“*, rešenje od 31. oktobra 2019. godine, stav 47.; [KI56/17](#) „podnositeljka zahteva *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35.; i [KI154/17 i KI05/18](#) „ podnosilac zahteva *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću „Barbas“*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta, 2019. godine, stav 60., i nedavni slučaj [KI76/21](#), podnosilac *Qemajl Babuni*, rešenje od 10. novembra 2021. godine, stav 34.).
59. Sud je takođe više puta naglašavao da nije uloga ovog suda da preispituje nalaze redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da ne može da ocenjuje sam zakon koji je naveo na to da redovni sud donese odluku umesto druge odluke. Da je drugačije, Sud bi delovao kao Sud „četvrtog stepena“, što bi rezultiralo prekoračenjem granica utvrđenih u njegovoj nadležnosti (vidi, u ovom kontekstu, ESLJP-a, slučaj [García Ruiz protiv Španije](#), br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28. i reference u njoj; i vidi takođe slučajeve Suda, [KI49/19](#), citirano gore, stav 48.; i [KI154/17 i KI05/18](#), citirano gore, stav 61., i nedavno, slučaj [KI76/21](#), podnosilac zahteva *Qemajl Babuni*, rešenje od 10. novembra 2021. godine, stav 35.).

60. Uzimajući u obzir navode podnositeljke zahteva i spise predmeta, Sud smatra da podnositeljka zahteva nije uspela da dokaže da su efekti tumačenja i primene materijalnog prava nekompatibilni sa pravima zagaranovanim Ustavom i EKLJP-om. Štaviše, iz obrazloženja osporenog rešenja jasno se primećuje da se u okolnostima konkretnog slučaja ne radi ni o „očigledno pogrešnoj primeni zakona“, ni o „proizvoljnim zaključcima“ ili „očigledno nerazumnim“.
61. Sud zaključuje da su navodi podnositeljke zahteva u pogledu pogrešne primene materijalnog prava od strane redovnih sudova (i) zahtevi koji spadaju u kategoriju „četvrtog stepena“ i kao takvi, ovi navodi podnositeljke zahteva očigledno nisu zasnovani na ustavnim osnovama.

(ii) U vezi sa navodom o neobrazloživoj sudskoj odluci

62. Sud podseća da podnositeljka zahteva navodi da Apelacioni sud nije dovoljno obrazložio svoje navode, pri čemu je istakla da „...dakle, prvobitni zahtev za falsifikaciju potpisa kao i izjava pod zakletvom tužioca zajedno sa njegovim ovlašćenim zastupnikom kao dokaz krivičnih dela u toku ovog postupka, i pored zahteva tužioca, uopšte nisu razmotreni ni od Osnovnog ni od Apelacionog suda, iako su se kontinuirano protivili, a tuženi je tražio obustavu parničnog postupka, s obzirom na optužbu o krivičnom delu falsifikovanja potpisa, koju je i Agencija za sudsku medicinu odbacila laž tužioca, dok su dve sudske instance zanemarile ovu činjenicu, čime je u potpunosti prekršen član 3.3 Zakona o parničnom postupku, u vezi sa članom 7. ZPP-a“. Dakle, prema podnositeljki zahteva "osporena presuda" i celi parnični postupak koji je doveo do donošenja istog, nije uspeo da razmotri i reši osnovne/ glavne navode tužene, koji su bili neophodni za meritorno i pravično odlučivanje u ovom pravnom predmetu“.
63. Što se tiče prava na obrazloženu sudsku odluku zagaranovanog članom 31. Ustava u odnosu na član 6. EKLJP-a, Sud prvo ističe da već ima konsolidovanu sudsku praksu. Ova praksa je zasnovana na sudskoj praksi EKLJP-a (uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve Hadjianastassiou protiv Grčke, presuda od 16. decembra 1992. godine; [Van de Hurk protiv Holandije](#) br. 16034/90, presuda od 19. aprila 1994. godine; [Hiro Balani](#) protiv Španije, presuda od 9. decembra 1994. godine; Higgins i drugi protiv Francuske, presuda od 19. februara 1998. godine, [Garcia Ruiz protiv Španije](#) br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, [Suominen protiv Finske](#) br. 97, presuda od 1. jula 2003. godine, [Buzescu protiv Rumunije](#) br. 61302/00, presuda od 24. maja 2005. godine). Štaviše, osnovni principi u pogledu prava na obrazloženu sudsku odluku takođe su razrađeni u slučajevima ovog suda (uključujući, ali ne ograničavajući se na KI22/16, podnosilac Naser Husaj, presuda od 9. juna 2017. godine; [KI97/16, podnosilac zahteva IKK Classic](#), presuda od 9. januara 2018. godine; [KI143/16](#), podnosilac zahteva Muharrem Blaku i drugi, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine; [KI87/18](#), podnosilac zahteva IF Skadiforsikring, presuda od 27. februara 2019. godine, kao i slučaj [KI230/19](#), podnosilac zahteva Albert Rakipi, presuda od 9. decembra 2020. godine, stav 135).
64. U načelu, Sud ističe da garancije koje su oličene u članu 31. Ustava i članu 6. EKLJP-a obuhvataju obavezu da sudovi daju dovoljne razloge o svojim odlukama, (vidi slučaj ESLJP-a, [Van de Hurk protiv Holandije](#), br. 16034/90, presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 61.; [García Ruiz protiv Španije](#), br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 26; [Perez protiv Francuske](#), br. 47287/99, presuda od 12. februara 2004. godine, stav 81).
65. Sud takođe ističe da na osnovu svoje sudske prakse prilikom ocenjivanja principa koji se odnosi na pravilno izvođenje pravde, odluke sudova moraju da sadrže obrazloženje

na kome se zasnivaju. Stepen do kojeg se primenjuje obaveza davanja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti konkretnog slučaja. Moraju se razmotriti suštinski argumenti podnosioca zahteva i dati razlozi moraju biti zasnovani na važećem zakonu (vidi slične slučajeve ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije](#), zahtev br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 29; [Hiro Balani](#) protiv Španije br. 18064/91, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27; vidi takođe slučaj Suda [KI97/16, podnosilac zahteva IKK Classic](#), citiran gore, stav 48, i slučaj [KI87/18 IF Skadeforsikring](#), citiran gore, stav 48.). Ne zahtevajući detaljan odgovor na svaku žalbu podnosioca zahteva, ova obaveza znači da stranke u sudskom postupku mogu očekivati da dobiju konkretan i izričit odgovor na svoje navode koje su odlučujuće za ishod postupka (vidi slučaj [Moreira Ferreira protiv Portugala](#), presuda od 5. jula 2011. godine, stav 84. i sve reference koje se u njemu koriste, kao i slučaj Suda [KI195/20](#), podnosilac zahteva Aigars Kesengfelds, vlasnik nebankarske finansijske institucije „Monego“, presuda od 29. marta 2021. godine, stav 122).

66. U ovom slučaju, sud podseća da je podnositeljka zahteva blokirala žiro račun tužioca R.G., i od njega podigla iznos od 1.953,36 evra, sa obrazloženjem jer je bio jemac zajmoprimca „Toni Com“ iz Lipljana.
67. Prvostepeni sud, kada je usvojio tužbu tužioca R.G. protiv podnositeljke zahteva na ime neosnovane dobiti i prinudio da naknadi iznos od 1.953,36 evra sa zakonskom kamatom od 8% od dana sastavljanja finansijskog veštačenja dana 13. decembra 2018. godine do konačne isplate, kao i troškove postupka u iznosu od 1.324,40 evra, istakao je sledeće:

„Sud, nakon izvođenja dokaza, kao što su: ugovor o kreditu zaključenog između tužene Raiffiesen banke i „Toni kom“ iz Lipljana, Izveštaj banke o povlačenju sredstava od tužene, veštačenja Kosovske agencije za sudsku medicinu, koje daje poverenje kao potpuno pouzdani dokazi, nalazi da je tužilac Ruždi Gashi iz Lipljana bio jemac sa kolateralom vozilo „Opel Korsa“. Takođe je dokazano da je tužena podigla sredstva sa žiro računa tužioca u iznosu od 1.953,36€, dana 28. marta 2013. godine, bez vođenja zakonskog postupka preko nadležnog organa - nadležnog suda za izvršenje, oduzimanje i prodaju kolaterala u slučaju neispunjenja kredita od strane solidarnog jemca.

U slučaju podizanja novčanih sredstava u iznosu od 1.953,36€ sa žiro-računa tužioca, tužena je postupila suprotno Ugovoru o kreditu br. 200620647 od 20. oktobra 2006. godine, na osnovu člana 10. slovo k. u kojem je utvrđeno da ako zajmoprimac ne ispoštuje ugovor, zajmodavac, po sopstvenom nahođenju, ima pravo na sledeće obeštećenje - naknadu, pokretanjem izvršnog postupka radi prodaje kolaterala koji je ostavljen kao zalog ili hipoteka radi ispunjenja neisplaćene obaveze iz ovog ugovora i ugovora o hipoteci. Takođe, tužena je postupila suprotno odredbi člana 79. al.l. tačke 1. i 2. Zakona o izvršnom postupku, kojim je utvrđeno da se „izvršenje na pokretnim stvarima vrši njihovim oduzimanjem, procenom i upisom, kao i prodajom tih stvari. Od iznosa dobijenih prodajom, ispunjuje se kredit predlagača izvršenja“. U tački 2. je utvrđeno da se „predlogom za izvršenje može izvršiti samo oduzimanje i procena pokretnih stvari, ali u takvim slučajevima predlagač izvršenja ima pravo da podnese samo zahtev za njihovu prodaju, u roku od 3. meseca od dana oduzimanja i obavljene procene“. Na osnovu izvedenih dokaza, dokazanog činjeničnog stanja, Sud nalazi da je tužbeni zahtev tužioca na ime neopravdane dobiti osnovan, te da kao takav treba da se u celini usvoji kao u izreci ove presude i obavezuje se tužena da isplati iznos povučениh sredstava za obeštećenje tužioca, jer je postupila suprotno ugovoru koji su potpisali tužilac i tužena, kao i suprotno napred navedenim odredbama“.

68. Nadalje, Apelacioni sud je svojom presudom [Ac.br. 1986/2020] odbio kao neosnovanu žalbu podnositeljke zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda, pri čemu je u obrazloženju presude, između ostalog, istakao:

„Iz spisa predmeta se takođe vidi da je tužena 28. marta 2013. godine sa žiro računa tužioca podigla novčana sredstva u iznosu od 1.953,36€, te da veće ocenjuje da nisu ispoštovani zakonski postupci preko nadležnog organa - nadležnog suda za izvršenje, oduzimanje i prodaju kolaterala koji bi trebao da se uzme u obzir, u slučaju neispunjenja isplate kredita od strane solidarnog jemca. Iz ovakvog stanja predmeta veće zaključuje da se tužena obogatila bez pravnog osnova, ne poštujući zakonske odredbe i ugovor o kreditu broj 200620647 od 20. oktobra 2006. godine, gde je u članu 10. tačka k) utvrđeno da: „U slučaju da zajmoprimac ne poštuje ugovor, zajmodavac, po sopstvenom nahođenju, ima pravo na sledeću naknadu, pokretanjem postupka izvršenja radi prodaje založenog kolaterala ili hipoteke radi ispunjenja neizmirenih obaveza iz ovog ugovora i ugovorom o hipoteci“. Dok je u članu 86. ZPP-a utvrđeno da: „Izvršenje na pokretnim stvarima se sprovodi upisom i njihovom procenom, oduzimanjem, prodajom stvari i ispunjenjem kredita poverioca od iznosa dobijenog prodajom tih stvari. U slučaju primene navedenih odredaba kredit predlagača izvršenja se naplaćuje iz iznosa dobijenih prodajom. U članu 99. ZPP-a utvrđeno je da: „Prodaja oduzetih stvari se vrši putem javne usmene licitacije ili neposrednom pogodbom između kupca, s jedne strane, i izvršnog organa, odnosno drugog ovlašćenog subjekta, s druge strane. Veće je odbilo tužbene navode tužene, nakon što je utvrdilo da je neosnovano bogaćenje jedan od materijalnih izvora obligacionog prava koji se sastoji u povećanju bogatstva jednog lica smanjenjem imovinskog stanja drugog lica bez ikakvog osnova. Veće je uzelo u obzir postojanje prava poverioca i da je tužilac morao da ispuni obavezu prema tužiocu, ali veće ocenjuje da se način realizacije kredita mora izvršiti na zakonit način u postupku koji je predviđen zakonom i ne može se realizovati zaobilazanjem takvih procedura. Veće nalazi da je Prvostepeni sud u obrazloženju sudske odluke u potpunosti obrazložio način odlučivanja na osnovu iznetih dokaza i dokazao je da postoji neosnovano bogaćenje tužene.“

69. Sud primećuje da je Apelacioni sud, oslanjajući se na član 319.1 ZPP-a, u suštini naglasio da su stranke u postupku dužne da dokažu činjenice na kojima se zasnivaju njihova istraživanja i navodi, što podnositeljka zahteva nije uspela da uradi. U ovom pogledu, Apelacioni sud je našao da je podnositeljka zahteva u razrađenom postupku i u tvrdnjama iznetim u tužbi iste nije potkrepila, te je iz tog razloga i njena žalba odbijena kao neosnovana.
70. U ovom slučaju, Sud podseća da na osnovu prakse EKLJP-a i Suda, isti ne zahteva detaljan odgovor za svaku žalbu podnositeljske zahteva. Međutim, ova obaveza znači da stranke u sudskom postupku mogu očekivati da dobiju konkretan i izričit odgovor na svoje navode koji su odlučujući za ishod sprovedenog postupka.
71. U ovom kontekstu, Sud, na osnovu gore navedenih pojašnjenja, a posebno uzimajući u obzir navode i činjenice koje je podnositeljka zahteva iznela, kao i detaljno razrađenih obrazloženja redovnih sudova gore, smatra da se osporena presuda Apelacionog suda ne karakteriše nedostatkom obrazložene sudske odluke. Shodno tome, navodi podnositeljke zahteva u vezi sa nedostatkom obrazložene sudske odluke je očigledno neosnovana na ustavnoj osnovi u „očiglednom ili evidentnom nedostatku povrede“ kako je utvrđeno pravilom 34 (2) Poslovnika o radu.

Zaključak

72. Konačno, Sud nalazi da je zahtev podnositeljke zahteva neprihvatljiv, jer njeni navodi: (i) U vezi sa navodima o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, koji se odnose na pogrešnu primenu zakona, spadaju u kategoriju navoda „*četrtoq stepena*” i stoga su očigledno neosnovani po ustavnim osnovama. (ii) Što se tiče navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a koje se odnose na neopravdanost sudskih odluka, one spadaju u kategoriju „*očiglednog ili evidentnog nedostatka povrede*“, te su stoga očigledno neosnovani na ustavnim osnovama utvrđeni pravilom 34 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i u skladu sa pravilima 34. (2) i 48. (2) Poslovnika o radu, dana 14. novembra 2023., jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo u skladu sa stavom 5, člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Remzije Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani